

ISTITUTU COMPENSIVU “A. GRAMSCI
PROGETU DIDATICU DE LINGUA E CULTURA SARDA
DEXIMUPUTZU – BIDDASPITZIOSA
ANNU DE SCOLA 2010-2011

SA DOMU DE IS AJAJUS

PROGETU PO SA LEI REGIONALI 26/97

Tragau in sardu de Marcella Collu
s'Ufìtziu po sa lùngua sarda 2010-2011
Associatzioni “Sa Bèrtula Antiga”- Comunu de Biddaspitziosa

Custu progetu de “Sa Domu de is Ajajus” sighit de àterus progetus giai sboddiaus me is annus passaus (“Noi, il nostro ambiente, la Sardegna”; “Contus e contixeddus de domu nostra”; S’annada de s’àcua”...) e pertocat su stùdiu e sa connoscèntzia de su mundu sadu e de su connotu.

Poita chistionai de SA DOMU? Sa circa tenit in consideru su logu innui s’òmini bivit po antonomàsia, sa domu, chi est su logu de sa stima, de is amigàntzias e de s’apegu, de s’intimidadi e puru de sa timoria, de totus su chi tocat prus de acanta sa personi e is apretus de cosa sua.

Sa domu no est sceti unu logu de concretesa fisica, fraigau de s’òmini, est puru logu simbolicu arramprasadori de is fundamentus psichicu de sa personi.

Una àtera bisura de tenni in consideru candu s’arregionat de SA DOMU est su fatu stòricu: in sa domu si fait sa stòria de sa famiglia, una stòria chi tenit valori lacanau a sa personi e chi puru cuntzertat totus is ocasionis, bonas e de dolu, chi d’ònnia personi s’agatat a bivi in sa vida.

Duncas tenni una domu innui bivi, oi comentis ariseru, bolit nai axu de sa personi. Sa domu che logu innui agatai s’apaxu de is abisongius primarius e innui s’aprigai de is apretus, benit a essi sienda de contu meda a sa sociedadì.

Su biaxu didaticu chi ant a fai piciocheddus e professoris at a impunnai a su imparu de su sentidu civicu, de s’acatu e de sa stima po sa cultura innui s’agataus a bivi.

Sa pesada de s’idea at pertocai is professoris e is maistus de sa scola Elementari e Mèdia. Sa stèrrida de s’idea intamis est lassada a s’incarrigau de sa progetualidadì.

Sa domu de is ajajus, comentis eus giai nau, bolit portai innantis unu biaxu incarrerau giai de unus cantu de annus cun is studentis de s’Istitutu Comprensivu “A. Gramsci” cun s’idea de ndi acostai is pipius a su connotu.

Chistioni de stùdiu e de circa at a pertocai sa domu che logu no sceti materiali.

S’idea impunnat a ndi pesai unu liògiu de sa scola Elementari a sa scola Mèdia.

Cun custu progetu is professoris e is maistus ant pentzau de ndi oberri unu passaditzu setiosu po ameliarai su ginchidu de sa scola Elementari a sa scola Mèdia. Duncas unu biaxu de imparu comunu chi aciungit is speriantzias de is pipius e de is piciocheddus in-d-una bisura sceti.

Duas funt is tentas indidadas in progetatzioni e stèrrida de s'idea:

Tenta Generali

- Fai cresci me is pipius e piciocheddus su sentidu personali po mèdiu de sa conoscèntzia e scoberta de s'abilesa, de sa famiglia e de sa lèngua de cosa insoru;
- Amanniai sa conoscentzia de su connotu;
- Arreconosci de fai parti de una cumunidade ;
- Arregoli sa stòria de sa bidda, su connotu, is contus de sa bidda.

Tentas Specificas

- Connosci a comentis est fata sa domu campidanesa, puru me is diferentzias chi si podint agatai in bidda;
- Acarai sa zenia de manera differenti de fraigai is domus in Sardìnnia;
- Connosci su chi s'imperat po fraigai domus;
- Connosci comentis s'agatant e s'aparìciant su materiali imperau po fai domus;
- Scoberri sa vida fitiana de mannus e piticus me is domus de s'antigòriu.

Sa chistioni s'at a tallai comentis sighit:

- Sa vida de oi e de ariseru in relata a sa domu;
- Sa domu me is dicius e in sa fueddada;
- Su traballu de su maistu de muru

- Sa froma de sa domu campidanesa
- Arrobas de domu e ainas
- Is fainas de is fèminas (is fainas de domu, su pani, su tessi)
- Su traballu de is òminis
- Is giogus de is pipius in domu e in pratza
- Su stentu de mannus e piticus (contus e contixedus), s'imparu de sa cultura e de su connotu.